

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА

Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2016 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

напрямок підготовки

6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02336654	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	2/170
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 20 16

Робоча програма з дисципліни «Теорія літератури» для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська) 2016 року– 38с.

Розробник: Хамедова Ольга Анатоліївна, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури і компаративістики Інституту філології
Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри української літератури і компаративістики
_____ (А.Брацкі)

« 30 » _____ 2016 року

Години відповідають навчальному плану.
Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи
_____ (Зяць Л.І.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Основи літературознавчої методології</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Аналіз літературного твору і літературного процесу</i>	12
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія літератури»	14
V. Плани семінарських занять.	15
VI. Завдання для самостійної роботи.	22
Карта самостійної роботи	26
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	26
VIII. Методи навчання.	29
IX. Методичне забезпечення курсу	29
X. Питання до екзамену.	31
XI. Рекомендована література	
Основна.	33
Додаткова.	34

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою української літератури і компаративістики на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теорія літератури», необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Теорія літератури» покликаний формувати теоретичну базу філолога, тому **метою** його є оволодіння **фаховими (літературознавчими) компетенціями**. Він передбачає вивчення студентами основ літературознавчої методології і здобуття навичок аналізу художнього твору в цілому й окремих його компонентів.

Завданнями курсу є :

- ознайомити з основними етапами розвитку зарубіжної і вітчизняної літературознавчої думки;
- опанувати основні принципи, методи і прийоми аналізу художнього тексту;
- засвоїти технологію аналізу-інтерпретації літературного твору;
- узагальнити теоретичні відомості про художній твір як цілісність у єдності його змістових і формальних чинників.

Місце курсу в системі мистецтвознавчих, гуманітарних, філософських та інших дисциплін.

Міжпредметні зв'язки. «Теорія літератури» спирається на курс історії літератури, мовознавства, використовує поняття філософії, естетики, потребує звернення до психології й сучасних гуманітарних галузевих наук.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

Вимоги до знань студентів

Студент повинен знати :

- основні етапи розвитку світової літературознавчої думки;
- принципи, методи і прийоми літературознавчого аналізу;
- технологію аналізу-інтерпретації літературного твору;
- змістові, змістоформальні і формальні чинники художнього тексту.

Вимоги до умінь і навичок студентів.

Студент повинен вміти:

- визначати особливості певного етапу розвитку літературознавчої думки, називати основних представників даного етапу;
- добирати необхідні методи і прийоми аналізу художнього твору;
- цілісно аналізувати літературний твір.

Студент повинен володіти навичками

- цілісного аналізу літературного твору;
- інтерпретації художнього тексту з різних методологічних позицій.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – модульний контроль, 40 год. – самостійна робота, семестровий контроль – 36 год .

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Теорія літератури» завершується іспитом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: теоретико-літературні поняття, методологічні підходи до аналізу художнього тексту, практичні навички аналізу літературних текстів з позицій певної методологічної школи.

Курс:	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Галузь: <i>0203 Гуманітарні науки</i></p> <p>Напря́м підготовки: <i>6.020303 Філологія</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>4</i></p> <p>Семестр: <i>7</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>28 години, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i> Семінарські заняття: <i>12 годин</i> Самостійна робота: <i>40 годин</i> Модульний контроль: <i>4 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>іспит</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ за п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I. ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ МЕТОДОЛОГІЇ										
1.	Теорія літератури як літературознавча дисципліна. Історія розвитку літературознавчої думки від античності до XVIII ст.	9	4	2		2		5		
2.	Загальноєвропейські літературознавчі школи XIX ст. Основні методи аналізу художнього твору.	9	4	2		2		5		
3.	Літературознавча методологія XX ст.	9	4	2		2		5		
4.	Специфіка аналізу-інтерпретації літературного твору.	9	2	2				5	2	
<i>Разом</i>		36	14	8		6		20	2	
Змістовий модуль II. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ І ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ										
5.	Аналіз епічного твору	9	4	2		2		5		
6.	Аналіз ліричного твору	9	4	2		2		5		
7.	Аналіз драматичного твору	9	4	2		2		5		
8.	Літературний процес. Літературні напрями і стилі.	9	2	2				5	2	
		36								36
<i>Разом</i>		72	14	8		6		20	2	36
<i>Разом за навчальним планом</i>		108	28	16		12		40	4	36

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I **ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ МЕТОДОЛОГІЇ**

Лекція № 1. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ДИСЦИПЛІНА. КЛЮЧОВІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДУМКИ ВІД АНТИЧНОСТІ ДО XVIII СТ. (2 год.)

Літературознавство як наука, класифікація літературознавчих дисциплін. Теорія літератури в системі літературознавчих дисциплін. Взаємозв'язки теорії літератури з історією літератури, літературною критикою, текстологією, бібліографією, історіографією, палеографією та ін. Предмет теорії літератури як науки. Основні етапи розвитку літературознавчої думки. Платон і Аристотель – найвидатніші представники теоретико-літературної думки періоду античності. Літературознавство періоду Середньовіччя. Західноєвропейська теоретико-літературна думка періоду Відродження. Літературознавство XVII ст. Теорія літератури періоду німецького класичного ідеалізму (концепції мистецтва І. Канта, Гегеля).

Семінар № 1. ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ КОНЦЕПЦІЙ ВІД АНТИЧНОСТІ ДО XVII СТ.

Лекція № 2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ І МЕТОДИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА XIX СТ. (2 год.)

Застосування у літературознавстві наступних методів: міфологічного, біографічного, культурно-історичного, компаративного, психологічного. Виникнення цих методів в надрах однойменних шкіл і літературознавчих напрямів.

Міфологічна школа, її засновники, ключові ідеї. Міф як універсальне значення, «природна релігія», необхідна умова існування мистецтва, основа поезії. Походження жанрів у контексті праць міфологічної школи. Міфологічні концепти літератури.

Біографічний метод як спосіб вивчення літератури, що передбачає дослідження художніх творів на основі встановлення їхнього зв'язку з біографією письменника.

Культурно-історична школа, концепція І.Тена. Методологічні засади культурно-історичної школи: аналіз біографії та психології митця, ретельне вивчення культурно-історичних умов творчості, громадського встіюгляду письменника, особливостей менталітету народу, зумовлених кліматом, історією, соціальними обставинами. Розробка історико-генетичної методології, створення історії національних літератур.

Компаративістика як літературознавча методологія, яка займається зіставленням еволюційних тенденцій національних літератур, вивченням безпосередніх та опосередкованих зв'язків між ними, їхніх подібностей та відмінностей. Ідея міграції сюжетів.

Концепція запозичень. Теорія «зустрічних течій» О.Веселовського.

Психологічний метод як наукова тенденція в літературознавстві, об'єктом дослідження якої є психологія творчості та особистість письменника, поглиблений аналіз характерів літературних героїв.

Семінар № 2. РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДУМКИ У ХІХ СТОЛІТТІ.

Лекція № 3. ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА МЕТОДОЛОГІЯ ХХ СТ.

Психоаналітичний метод як напрям літературознавства, що виникає на основі засвоєння психоаналітичної теорії З.Фрейда. Фройдівське розуміння процесу творчості як сублимації.

Архетипна критика – як різновид сучасної критики психолого-генетичної специфіки художнього феномену, підґрунтям якої є концепції К.-Г. Юнга.

Формальна школа. Ідеї російських формалістів, їх вплив на розвиток теоретичної поетики. Розширення поняття художньої форми літературного твору, увага до категорії «прийом».

Структуралізм, провідні школи структуральної поетики. Ідея художнього твору як єдності тексту і структури. Парадигматика і синтагматика художнього твору у світлі ідей структуралізму.

Деконструктивізм як опозиція структуралізму. Виявлення внутрішніх суперечностей тексту як автоматичної, внутрішньо організованої словесної єдності. «Надлишкові сенси» у художньому творі, потенційна можливість його безмежних тлумачень та інтерпретацій. Художній феномен як риторичний конструкт ідеології.

Герменевтика як теорія інтерпретації, розуміння текстів. Ключове поняття герменевтики – розуміння. Основні етапи герменевтичного розуміння твору за П.Рікером.

Феміністична критика – методологія, яка включає розуміння «інакшості» жінки, досліджує гендерні стереотипи в літературі, інтерпретує особливості жіночого письма. Представниці: С. де Бовуар, Ю.Крістева, Е.Шовалтер та ін. Українська феміністична критика (С.Павличко, В.Агеєва, Т.Гундорова, Н.Зборовська та ін.)

Постколоніальна критика як сукупність різнопланових, тематично пов'язаних наукових студій, які досліджують своєрідність літератур колонізованих народів, розвінчують імперський міф про «іманентну вищу» культуру колонізаторів. Постколоніальні студії в українському літературознавстві (М.Шкандрій, Г.Грабович, М.Павлишин та ін.).

Рецептивна естетика як різновид естетичної теорії, що зосереджується на проблемі сприймання художніх творів. Теорії Г. Р. Яусса та В.Ізера. Читання як співтворчість. Горизонт читацьких сподівань. Класифікації читачів.

Семінар № 3. ОСНОВНІ ШКОЛИ І МЕТОДИ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ У ХХ СТ.

Лекція № 4. ПОЕТИКА ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ (2 год.)

Цілісність художнього твору. Літературознавчий аналіз, його особливості. Інтерпретація. Зміст і форма літературного твору. Принципи аналізу літературного твору. Принцип єдності змісту і форми. Зміст – сутність предметів і явищ. Форма – спосіб існування

предмета, спосіб виразу і прояву змісту.

Змістові складники художнього твору. Тема й ідея. Особливості аналізу тематики художнього твору. Аналіз-інтерпретація ідейного змісту твору.

Проблема – питання, яке осмислюється письменником у художньому творі.

Проблематика як сфера осмислення вияву авторської концепції світу і людини, в якій віддзеркалюються роздуми і переживання письменника. Типи проблематики (національна, соціокультурна, морально-етична, філософська, культурологічна та ін).

Конфлікт як художньо значуще протистояння, суперечність у стосунках між героями, що окреслюється у творі, і, потребуючи розв'язання, мотивує розвиток дії.

Пафос – як емоційна домінанта твору, його тональність. Героїчний пафос. Драматизм і трагізм у літературі. Романтичний і сентиментальний види пафосу. Комізм – основа гумору і сатири. Іронія. Сарказм. Неповторність пафосу окремого твору та творчості письменника. Тенденційність.

Змістоформальні чинники літературного твору. Сюжет – життя персонажів у його просторово-часових змінах. До сюжетних елементів належать експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінацію і розв'язку, можливі елементи – пролог та епілог. Позасюжетні елементи – авторські відступи (ліричні, філософські та ін., описи – портрет, пейзаж, інтер'єр). Хронікальні й концентричні сюжети. Центральна подія сюжету. Конфлікт, види конфлікту.

Формальні чинники літературного твору. Композиція – взаємна співвіднесеність і розміщення одиниць зображуваного і художньо-мовних засобів, система поєднання елементів художнього твору. Аналіз власне мовної форми (фоніка, лексика, стилістика, тропіка, синтаксис, графічне оформлення тексту).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ І ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ

Лекція № 5. (2 год.) ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ПРОБЛЕМАТИКА ВИВЧЕННЯ ЕПОСУ.

Епос як рід літератури. Основні епічні жанри. Теорія роману М.Бахтіна. Нарация і її суб'єкти в епічних творах. Типи нараторів. Наративні моделі. Аналіз-інтерпретація епічного твору. Форми присутності людини в художньому творі. Методика вивчення літературного характеру. Характеристика образів-персонажів. Засоби характеротворення. Образ автора. Технологія дослідження художнього часу і простору.

Семінар № 4. АНАЛІЗ ЕПІЧНОГО ТВОРУ

Лекція № 6. ЛІРИКА, ЇЇ ВИДИ І ЖАНРИ (2 год.)

Жанри лірики. Генезис і родові ознаки. Ключові ознаки ліричного твору. Суб'єктивний чинник у ліриці. Види лірики (автопсихологічна / рольова, медитативна/ сугестивна). Ідейно-тематична класифікація лірики (філософська, громадянська, інтимна, релігійна тощо).

Мотиви ліричного твору. Ліричні суб'єкти твору. Ключові образи твору (ліричний герой, персонажі, пейзажі, речі, емоції, абстрактні поняття). Віршова «композиція» ліричного твору. Образно-тематична композиція. «Зовнішня» композиція та її елементи: заголовок твору, епіграф і присвята, зачин, закінчення вірша.

Власне віршова композиція. Характеристика рим. Спосіб римування. Системи віршування. Вид стопи. Віршовий розмір.

Основні тропи. Синтаксична сфера художньої мови: стилістичні фігури. Фоніка (асонанс, алітерація, звуконаслідування). Лексика (нейтральна, знижена і піднесена; застаріла лексика (архаїзми, історизми), неологізми, професіоналізми, вульгаризми, арготизми тощо). Схема аналізу ліричного твору.

Семінар № 5. АНАЛІЗ ЛІРИЧНОГО ТВОРУ.

Лекція № 7. ДРАМА, ЇЇ ВИДИ І ЖАНРИ. (2 год.)

Драма як рід літератури. Погляди Аристотеля, Н.Буало, Е.Лессінга на драму. Обмеженість художніх можливостей драми. Зорієнтованість драми на сценічне втілення. Жанрова система драматургії. Актуальні жанри: трагедія, комедія, трагікомедія, водевіль, драма, мелодрама. Архаїчні жанри драми: драма сатирів, літургійна драма, міраклі, ауто, містерія, мораліте, фарс, соті, інтерлюдія, інтермедія, комедія дель арте.

Теоретичні проблеми драми для читання. Теорія інтелектуальної драми. Схема аналізу драматичного твору.

Семінар № 6. АНАЛІЗ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ

Лекція № 8 ХУДОЖНІ СТИЛІ В СИСТЕМІ ЛІТЕРАТУРНОГО РОЗВИТКУ (2 год.).

Літературний напрям. Стыль. Літературна течія. Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм і його стильові течії. Символізм. Імпресіонізм. Експресіонізм. Неоромантизм. Неореалізм. Футуризм. Сюрреалізм. «Новий роман». Необароко. Соціалістичний реалізм. Постмодернізм як художній світогляд і культурний етап розвитку.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія літератури»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., кмп – 4, самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль (іспит) – 36годин.

Тиждень	I - II	III	IV	V- VI	VII	VIII	IX	X
---------	--------	-----	----	-------	-----	------	----	---

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ МЕТОДОЛОГІЇ				АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ І ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ			
Кількість балів модуль	51				68			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Дати								
Теми лекцій	Теорія літератури як літературознавча дисципліна Ключові етапи розвитку літературознавчої думки від античності до XVIII ст.. (1 бал)	Основні методи і напрями літературознавства у XIX ст.. (1 бал)	Літературознавча методологія XX ст. (1 бал)	Аналіз-інтерпретація художнього твору (1 бал)	Літературознавча проблематика вивчення епосу (1 бал)	Лірика, основні види і жанри (1 бал)	Драма, основні види і жанри (1 бал)	Художні стилі в системі літературного розвитку (1 б.)
Теми семінарів	Історія концепцій літератури. від античності XVIII ст. (11 балів).	Розвиток літературознавчої думки у XIX ст. (11 балів)	Основні школи і методи аналізу художнього твору у XX ст.. (11 балів)		Аналіз епічного твору (11 балів)	Аналіз ліричного твору (11 б.)	Аналіз драматичного твору (11 б.)	
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)	Табл. 6.1 (5 б)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)			
Підс. контроль	40							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

ОСНОВИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Тема 1

ІСТОРІЯ КОНЦЕПЦІЙ ЛІТЕРАТУРИ ВІД АНТИЧНОСТІ ДО XVIII СТ.

(2 год.)

План

1. Розвиток теоретико-літературної думки періоду античності. Концепції мистецтва Платона і Аристотеля.
2. Середньовічне літературознавство.
3. Літературознавча думка епохи Відродження.
4. Особливості трактату Н.Буало “Мистецтво поетичне”.
5. Теорико- літературні концепції І. Канта, Гегеля.

Література

1. Бахтин М. Теория словесного творчества. – М., 1979.
2. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
3. Борев Ю. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов. – М., 2003.
4. Введение в литературоведение. Литературное произведение: основные понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и др. – М., 1999.
5. Волков И. Теория литературы. – М., 1995.
6. Галич О. Теорія літератури / О.Галич, В. Назарець, Є.Васильєв. – К., 2001.
7. Ільницький М. Критика і критерії. – Львів, 1998.
8. Клочек Г.Д. Поетика і психологія. – К., 1996.
9. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
10. Літературознавчий словник-довідник / Р.Гром’як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
11. Потебня А. Теоретическая поэтика. – М., 1990.
12. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 1998.
13. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.
14. Франко І. Із секретів поетичної творчості. – Львів, 1961.
15. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.

СРС

Завдання для роботи у групах

Поділитися на групи (3-4 студенти), кожна група презентує у творчій формі (ток-шоу, перформанс, міні-вистава тощо) літературознавчу

концепцію означеної доби.

1. *Античне літературознавство. Платон і Аристотель.*
2. *Літературознавство Середньовіччя (Оріген, Августин Блаженний, Тома Аквінський та ін).*
2. *Ренесансне літературознавство.*
4. *Нормативні поетики класицизму. Особливості трактату Н.Буало «Мистецтво поетичне».*
5. *Концепції мистецтва слова Канта та Гегеля.*

Тема 2

РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДУМКИ У ХІХ СТОЛІТТІ.

(2 год.)

План

1. Міфологічна школа: основні представники, праці. Міфологічний метод у літературознавстві.
2. Біографічний метод: вивчення творчості письменника у взаємозв'язку з його біографією.
3. Культурно-історична школа і метод.
4. Компаративістика: історія та сучасний стан.
5. Психологічний метод як спосіб дослідження психології творчості.

Література

1. Бахтин М. Літературно-критические статьи. – М., 1986.
2. Бахтин М. Фрейдизм. Формальный метод в литературоведении. Марксизм и философия. – М., 2000.
3. Белецкий А. В мастерской художника слова. – М., 1989.
4. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.
5. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
6. Борев Ю. Эстетика. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов. – М., 2003.
7. Введение в литературоведение. Литературное произведение: етроло понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и ет. – М., 1999.
8. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. – М., 1989.
9. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.
10. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. – К., 1997.
11. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
12. Література. Теорія. Методологія / Упоряд. Д.Уліцької. – К., 2006.
13. Літературознавчий словник-довідник / Р.Гром'як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
14. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Л., 1972.

15. Менегетти А. Образ и бессознательное: учебное пособие по интерпретации образов и сновидений. – М., 2000.
16. Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль, 2002.
17. Наєнко М. Українське літературознавство. – К., 1997.
18. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
19. Скорина Л.В. Методи аналізу художнього твору / Л. Скорина // Аналіз художнього твору. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – С.31-53.
20. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 1998.
21. Современное зарубежное литературоведение (Страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический словарь. – М., 1999.
22. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.
23. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потебні: метакритичне дослідження. – К., 1993.
24. Юнг К.-Г., Нойман. Психоанализ и искусство. – К., 1995.

СРС

Завдання для роботи у групах

Поділитися на групи (3-4 студенти), організувати рольову гру «Парад європейських літературознавчих шкіл». Кожна з груп має подати не тільки загальну характеристику літературознавчої концепції, але й особливості теорії чільних представників шкіл.

Тема 3

ОСНОВНІ ШКОЛИ І МЕТОДИ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ У ХХ СТ.

1. Психоаналітичний метод у літературознавстві: трансплантація психоаналітичної теорії З.Фрейда.
2. Архетипна критика К.-Г.Юнга.
3. Формальний метод у літературознавстві.
4. Гендерні студії: об'єкт дослідження, особливості рецепції.
5. Рецептивна естетика: концепції В.Ізера та Г.Р. Яусса. Праці М.Зубрицької.
6. Постколоніальні студії у сучасному українському літературознавстві (М.Павлишин, М.Шкандрій, Г.Грабович та ін.).

7.

Література

1. Амбіцька А. Повісті й романи І.Нечуя-Левицького: архетипний аналіз. Автореф. дис..... к.філол.н. / А.Амбіцька. – Кіровоград, 2011. – 20 с.

2. Еко У. Роль читача: Дослідження з семіотики текстів / У. Еко: [пер. з англ. М. Гірняк; наук. ред. М. Зубрицька. – Л. : Літопис, 2004. – 384 с.]
3. Ізер В. Процес читання, феноменологічне наближення // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс / [пер., заг. ред. М.Зубрицької]. – Львів: Літопис, 2001. – С. 349–368.
4. Йогансен М. Як будується оповідання. Аналіза прозових зразків / М.Йогансен / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://marusia.org.ua/majk-johansen-yak-buduetsya-opovidannya-analiza-prozovyh-zrazkiv/>
5. Зборовська Н. Український світ І.Нечуя-Левицького: гендерний підхід / Н.Зборовська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovo-divo.ucoz.ua/zx14.doc>
6. Зубрицька М. Номо legens: читання як соціокультурний феномен / М.Зубрицька. – Львів., 2004.
7. Лотман Ю. Семиосфера. Культура и взрыв. Внутри мыслящих миров. Статьи. Исследования. Заметки / Юрий Лотман. – С.-Петербург: Искусство-СПб, 2004. – 704 с.
8. Підмогильний В. Іван Левицький – Нечуй. (Спроба психоаналізу творчості) / В. Підмогильний / Режим доступу до ел. ресурсу: <http://sites.utoronto.ca/elul/Nechui/nech-psyx.pdf>
9. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
10. Томпсон Е. Кавказький наратив / Е.Томпсон //Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм. – К., 2006. – С. 97-141. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://litopys.org.ua/thompson/tom04.htm>
11. Червінська О. В. Рецептивна поетика. Історико-методологічні та теоретичні засади : Навч. посібник / Червінська О.В.. – Чернівці : Рута, 2001. – 56 с.

СРС

Завдання для роботи у групах

Кожна з груп (2-3 студенти) має опрацювати одну літературознавчу розвідку і пояснити методологію дослідника у вигляді схеми, презентації, усної інтерпретації тощо.

Група № 1. Психоаналітичний метод

Підмогильний В. Іван Левицький – Нечуй. (Спроба психоаналізу творчості) / В. Підмогильний / Режим доступу до ел. ресурсу: <http://sites.utoronto.ca/elul/Nechui/nech-psyx.pdf>

Група № 2. Архетипна критика

Амбіцька А. Повісті й романи І.Нечуя-Левицького: архетипний аналіз. Автореф. дис..... к.філол.н. / А.Амбіцька. – Кіровоград, 2011. – 20 с.

Група № 3 . Формальний метод

Йогансен М. Як будується оповідання. Аналіза прозових зразків / М.Йогансен / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://marusia.org.ua/majk-johansen-yak-buduetsya-opovidannya-analiza-prozovyh-zrazkiv/>

Група № 4 . Гендерні студії.

Зборовська Н. Український світ І.Нечуя-Левицького: гендерний підхід / Н.Зборовська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovo-divo.ucoz.ua/zx14.doc>

Група № 5. Рецептивна естетика

В.Ізер. Процес читання: феноменологічне наближення / Ізер В. / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс / [За ред. М. Зубрицької]. – Львів : Літопис, 2002. – С. 349-366. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://1576.ua/books/5333>

Група № 6. Постколоніальні студії

Томпсон Е. Кавказький нарратив / Е.Томпсон //Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм. – К., 2006. – С. 97-141. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://litopys.org.ua/thompson/tom04.htm>

Змістовий модуль II

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Тема 4.

АНАЛІЗ ЕПІЧНОГО ТВОРУ

(2 год.)

План

1. Епос як літературний рід, його визначальні особливості.
2. Провідні епічні жанри.
3. Специфіка аналізу змістових складників твору: тематика, проблематика, конфлікт, ідейний зміст, пафос.
4. Образ людини як складник художнього світу твору. Характеристика образів-персонажів, засоби характеротворення.
5. Змістоформальні чинники твору. Особливості аналізу сюжету і фабули.
6. Вивчення композиції. Типи і форми композиції.

Література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
2. Борев Ю. Эстетика. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов. – М., 2003.
3. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и др. – М., 1999.

4. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
5. Літературознавчий словник-довідник / Р.Гром'як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
6. Николина Н. Филологический анализ текста. – М., 2003.
7. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. В. Скорина. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2013. – 414 с.
8. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 1998.
9. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.

СРС

Завдання для роботи у групах

Поділитися на групи (2 студенти), проаналізувати художній твір (за вибором) за орієнтовною схемою аналізу-інтерпретації епічного твору.

Художні твори для аналізу-інтерпретації:

1. М. Коцюбинський «На камені»
2. М. Коцюбинський «Хвала життю»
3. М. Коцюбинський «Сон».
4. В. Винниченко «Краса і сила».
5. Г. Тютюнник «Холодна м'ята».
6. Г. Тютюнник «Оддавали Катрю».
7. Є. Кононенко «Нові колготи».
8. Є. Кононенко «Елегія про старість».
9. Є. Кононенко «Три світи (київська елегія)».
10. Є. Кононенко «Рожеве світло на зупинці».
11. Є. Кононенко «Віра, Надя, Яна».
12. Є. Кононенко «У неділю рано».
13. Таня Малярчук «Canis lupus familiaris (собака)» (зі зб. «Звірослов»).
14. Таня Малярчук «Aurelia aurita (медуза)» (зі зб. «Звірослов»).
15. Таня Малярчук «Gallus domesticus (курка)» (зі зб. «Звірослов»).

Тема 5

ЛІРИКА, ВИДИ І ЖАНРИ (2 год.)

План

1. Ключові ознаки ліричного твору.
2. Ліричний суб'єкт. Ліричний і рольовий герої.
3. Основні класифікації ліричних творів.
4. Ліричні жанри (ода, гімн, мадригал, дифірамп, панегірик, серенада, сонет, послання, ліричний портрет, думка, медитація та ін.).
5. Мовні засоби ліричного твору: тропи, синтаксичні фігури, фоніка, лексика.

Література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
2. Введение в литературоведение. Литературное произведение: основные понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и др. – М., 1999.
3. Волков И. Теория литературы. – М., 1995.
1. Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту. Практикум. – Миколаїв, 2003.
2. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика. – Мюнхен, 1993.
3. Костенко Н.В. Українське віршування ХХ століття. – К., 2006.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Гром'як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
5. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Л., 1972.
6. Николина Н. Филологический анализ текста. – М., 2003.
7. Семенюк Г., Гуляк Г., Бондарева О. Версифікація: теорія і практика віршування. – К., 2003
8. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. В. Скорина. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2013. – 414 с.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 1998.
10. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.

Індивідуальне завдання

Проаналізувати запропонований вірш, дотримуючись технології цілісного аналізу-інтерпретації художнього твору.

Тема 6

АНАЛІЗ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ

(2 год.)

План

1. Драма як літературний рід.
2. Жанрова система драматургії.
3. Архаїчні жанри драми.
4. Актуальні жанри драми.
5. Теорія інтелектуальної драми.

Література

1. Боров Ю. Эстетика. Теория литературы: Энциклопедический словарь терминов. – М., 2003.
2. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и др. – М., 1999.
3. Величко Ю. Про типологічні ознаки комедії дель арте // Український театр. – 2003. – № 5-6. – С.4-7.

4. Дживелегов А.К. Итальянская народная комедия. Commedia dell'arte. – М.: Издательство Академии наук СССР, 1962.
5. Клименко О. Дивна і повчальна історія Каспара Гаузера, що була зіграна трупою італійських акторів у славному місті Нюрнберзі напередодні Різдва 1836 року: Різдвяна гофманіада на дві дії // У чеканні театру. Антологія молоді драматургії / Упоряд. Та післямова Н.Мірошніченко; Переднє слово Я.Стельмаха; Передм. Ю.Сидоренка. – К., 1998. – С.109-142.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
7. Літературознавчий словник-довідник / Р.Гром'як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
8. Пави П. Словарь театра: Пер. С фр. – М.: ГИТИС, 2003.
9. Павленко А. Теория и театр. – СПб, 2006.
10. Поляков М.Я. О театре: Поэтика. Семиотика, теория драмы. – М.: Международное агентство "А.Д.и Театр", 2001.
11. Прозорова Н.И. Понятие театральности и проблемы типологии европейской драмы XX века // Сравнительное литературоведение: теоретический и исторический аспекты: Материалы Международной научной конференции «Сравнительное литературоведение» (V Поспеловские чтения) / П.А.Николаев, М.Л.Ремнёва, А.Я.Эсалнек. – М., 2003.
12. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Л. В. Скорина. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2013. – 414 с.
13. Скуратівський В. Театр – кафедра чи цирк? // Антракт: Театральний колаж-88 / Упоряд. І.Жиліна. – К., 1988.
14. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навч. посібник / Н.С.Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.
15. Хализев В.Е. Драма как явление искусства. – М.: Искусство, 1978.

СРС

Завдання для роботи у групах

Поділитися на групи (3-5), підготувати інсценізацію фрагменту драматичного твору О. Клименко «Дивна і повчальна історія Каспара Гаузера» або іншого (за вибором).

Література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навч. посібник / П.В. Білоус. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
2. Введение в литературоведение. Литературное произведение: основные понятия и термины / Л.В.Чернец, В.Е.Хализев и др. – М., 1999.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.
4. Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко. Романтизм. Модернізм. – К., 2000.
5. Ключек Г.Д. Поетика і психологія. – К., 1996.

6. Ковалів Ю. Літературознавча енциклопедія: у 2- т. / Ю.Ковалів. – К.: Академія, 2007.
7. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм. – напрям? Стиль? Метод? // Слово і Час. – 2001. - № 1.
8. Літературознавчий словник-довідник/ Р.Гром'як, Ю.Ковалів та ін. – К., 1997.
9. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Л., 1972.
10. Лукач Д. Социалистический реалізм сегодня // Вопросы литературы. – 1991. - № 4.
11. Макаров А. Світло українського бароко. – К., 1994.
12. Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль, 2002.
13. Моклиця М. Модернізм у творчості письменників ХХ ст.: Навч. посіб. – Луцьк, 1999. – Ч.1: Українська література.
14. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Літературознавчі студії. Івано-Франківськ, 1998.
15. Тетеріна Д. Романтизм – стиль української літератури. – К., 1997.
16. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
17. Хархун В. Соцреалізм як канонічне мистецтво // Слово і Час. – 2010. - № 9.
18. Шаповал М. Класицистична поетика: аспекти й шляхи розвитку // Слово і Час. – 2000. – № 5.
19. Экспрессионизм: Драматургия. Живопись. Графика. Музыка. Киноискусство. – М., 1966.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Основи літературознавчої методології

Тема 1. Теорія літератури як літературознавча дисципліна. Ключові етапи розвитку літературознавчої думки – 5 год.

Специфіка літературознавчого аналізу

1. Визначити поняття «літературознавчий аналіз» та «інтерпретація». – 3 год.
2. Назвати принципи аналізу літературного твору. – 3 год.
3. Що таке метод і методологія аналізу художнього твору? Які методи ви знаєте?

Тема 2. Загальноєвропейські літературознавчі школи XIX ст. Основні методи аналізу художнього твору – 5 год.

Психологічна школа у літературознавстві

1. Подати визначення психологічного методу в літературознавстві.
2. Охарактеризувати ключові тези психологічної школи.
3. Пояснити тезу І.Франка про психічну вмотивованість художнього образу (за трактатом «Із секретів поетичної творчості»).

Тема 3. Літературознавча методологія XX ст.

Герменевтика

1. Охарактеризувати герменевтику як напрям і дослідницьку школу у літературознавстві.
2. Назвати основні методи інтерпретації за Ф.Шлейєрмахером.
3. Визначити етапи герменевтичного розуміння тексту за П.Рікером.

Тема 4. Специфіка аналізу-інтерпретації літературного твору. – 5 год.

Специфіка аналізу художньої форми

1. Охарактеризувати сюжет і фабулу художнього твору.
2. Назвіть сюжетні та позасюжетні елементи
3. Розкрити функції сюжетів.
4. Назвати типи сюжетів.

Змістовий модуль II.

Аналіз літературного твору і літературного процесу

Тема 5. Аналіз епічного твору. – 5 год.

Автор і читач

План

1. Основні засади рецептивної естетики (В.Ізер, Г.-Р. Яусс).
2. Поняття «горизонт сподівань» у світлі рецептивної естетики.
3. Типи читачів за В.Ізером, Г.Гессе, У.Еко.
4. Читання як гра.

Тема 6. Аналіз ліричного твору. – 5 год.

1. Визначити ключові ознаки ліричного твору – 1 год.
2. Охарактеризувати видові варіації лірики – 1 год.
3. Проаналізувати системи віршування та критерії їхнього розрізнення – 2 год.

Тема 7. Аналіз драматичного твору. – 5 год.

1. Охарактеризувати текст і паратекст у драмі – 1 год.
2. Розкрити обмеженість художніх можливостей драми – 1 год.
3. Класифікація драми за стильовими ознаками – 2 год.

Тема 8. Літературний процес. – 5 год.

Літературні напрями і стилі

Підготувати характеристику трьох літературних стилів (за вибором) за наступною схемою:

1. Час виникнення і функціонування.
2. Філософські засади стилю.
3. Художня концепція світу.
4. Художня концепція героя.
5. Приклади літературних творів, визначальні риси поетики.

Для характеристики варто залучити твори інших видів мистецтва (живопису, музики, архітектури) відповідного напрямку.

1. Модернізм і його стильові течії.
 - 1.1. Символізм.
 - 1.2. Імпресіонізм.
 - 1.3. Експресіонізм.
 - 1.4. Неоромантизм.

- 1.5. Неореалізм.
- 1.6. Екзистенціалізм.
- 1.7. Сюрреалізм.
- 1.8. Дадаїзм.
1. 9. Абстракціонізм.
2. Соціалістичний реалізм.
3. Постмодернізм.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І. Основи літературознавчої методології.			
Тема 1. Вступ. Теорія літератури як літературознавча дисципліна. Історія розвитку літературознавчої думки від античності до XVIII ст. (5 год.).	Семінарське заняття, залік	5	I-II
Тема 2. Основні напрями і методи літературознавства XIX ст. (5 год.).	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	III-IV
Тема 3. Літературознавча методологія XX ст. (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	V
Тема 4. Аналіз-інтерпретація художнього твору (5 год.).	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VI
Змістовий модуль ІІ. Аналіз літературного твору і літературного процесу.			
Тема 5. Аналіз епічного твору (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	VII- VIII
Тема 6. Аналіз ліричного твору (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	IX
Тема 7. Аналіз драматичного твору. (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	X
Тема 8. Літературний процес. Літературні напрями і стилі (5 год.)	Індивідуальне заняття, залік	5	XI
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорія літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	6	60
3.	Відвідування семінарів	1	6	6
4.	Виконання завдання з самостійної роботи (виконання домашнього завдання, інтерактивна робота, самостійного завдання)	5	8	40
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів			164	
Коефіцієнт			2,73	

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульна контрольна робота.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати самостійні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання самостійних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Вивчення курсу завершується заліком (підсумковим модульним контролем).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Контрольна робота передбачає перевірку базових теоретичних знань з дисципліни, а також вміння прикладати їх під час аналізу художніх творів. Практичні завдання до текстів пропонуються під час написання контрольної роботи.

1. Охарактеризуйте літературознавство як наукову дисципліну.
2. Розкрийте зв'язок з іншими науками.
3. Визначте специфіку та функції літератури як виду мистецтва.
4. Які види мистецтва дотичні до літератури?
5. Назвіть три провідні галузі літературознавства, охарактеризуйте кожен з них.
6. Розкрийте особливості розвитку літературознавчої думки в добу Античності.
7. Визначте естетичні погляди Платона й Арістотеля.
8. Розкрийте особливості літературно-естетичного руху від доби Середньовіччя до Просвітництва.
9. Охарактеризуйте становлення науки про літературу у період романтизму.
10. Розкрийте специфіку компаративного методу.
11. Охарактеризуйте міфологічну школу.
12. Розкрийте особливості біографічного методу.
13. Простежте історію психологічної школи у літературознавстві.
14. Розкрийте особливості культурно-історичної школи.
15. Охарактеризуйте специфіку формальної школи.
16. Розкрийте особливості психоаналітичного методу.
17. З'ясуйте специфіку архетипної критики.
18. Охарактеризуйте структуралізм, назвіть провідні школи структуралістів.
19. Розкрийте теорію рецептивної естетики.
20. Охарактеризуйте постколоніальні студії у літературознавстві.
21. Викладіть засади феміністичної критики.
22. У чому специфіка герменевтики як дослідницької школи у літературознавстві?
23. Охарактеризуйте формозмістовну єдність твору.
24. Назвіть й охарактеризуйте змістові чинники художнього твору.
25. Назвіть й охарактеризуйте формозмістовні елементи.
26. Охарактеризуйте формальні чинники твору.
27. Охарактеризуйте два види художньої мови: прозу і вірш.
28. Дайте стисло характеристику основним параметрам віршованої мови: ритмомелодії, строфіці, інтонації, розміру, римуванню.
29. Охарактеризуйте конфлікт. Назвіть типи конфлікту.
30. Назвіть особливості часопросторової організації твору.

31. Визначте роль автора у художньому творі.
32. Які ви знаєте типи вираження образу автора?
33. Розкрийте зміст концепції «смерті автора».
34. Охарактеризуйте наратора в епічному творі. Які ви знаєте типи нараторів?
35. Визначте основні ознаки ліричного твору.
36. Яким чином відрізнити ліричного героя від рольового?
37. Які ви знаєте класифікації ліричних творів? Назвіть основні принципи класифікації.
38. Назвіть основні тропи. Охарактеризуйте кожен із них.
39. Розкрийте поняття «метафора». Назвіть різновиди метафори.
40. Розкрийте поняття «символ» й «алегорія».
41. Назвіть й розкрийте особливості стилістичних фігур.
42. Охарактеризувати основні жанри епосу.
43. Розкрийте особливості романного жанру. Назвіть різновиди роману за М.Бахтіним.
44. Порівняйте жанри новели й оповідання.
45. Назвіть архаїчні жанри драми.
46. Що таке «актуальні» жанри драми?
47. Охарактеризувати теорію інтелектуальної драми.
48. Визначте провідні літературні стилі XVI-XVIII ст.
49. Які ви знаєте художні стилі у мистецтві XIX ст.?
50. Визначте філософські засади модернізму. Назвіть модерністські стилі XX ст.
51. У чому виявилася специфіка соціалістичного реалізму як стилю?
52. З'ясувати визначальні риси постмодернізму.

X. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Літературознавство як наука. Зв'язок літературознавства з іншими науками.
2. Функції мистецтва. Класифікації різних видів мистецтва.
3. Специфіка літератури як виду мистецтва.
4. Літературознавство доби Античності. Естетичні погляди Платона й Арістотеля.
5. Розвиток літературознавчої думки у добу Середньовіччя.
6. Становлення науки про літературу в період романтизму.
7. Естетичні погляди на літературу в добу класицизму і Просвітництва.
8. Особливості трактату Н.Буало "Поетичне мистецтво".
9. Романтичні концепції мистецтва слова.
10. Особливості розвитку української літературознавчої думки.
11. Виникнення загальноєвропейських методологічних літературознавчих шкіл у XIX столітті.

12. Проблема походження літератури у працях представників міфологічної школи.
13. Концепція авторської особистості у літературному творі з точки зору представників біографічного методу.
14. Культурно-історична школа: пошуки спільного знаменника для пояснення явищ літератури.
15. Порівняльно-історичне літературознавство і теорія художніх запозичень.
16. Компаративістика (порівняльне літературознавство) ХІХ ст.
17. Психоаналітичний метод в літературознавстві.
18. З.Фройд і К.-Г.Юнг про психологію творчості.
19. Структуралістський метод у літературознавстві.
20. Принципи герменевтичного підходу до літературного тексту.
21. Зміст і форма літературного твору.
22. Структура й елементи змістової організації художнього твору.
23. Змістоформальні чинники твору.
24. Формальні чинники художнього змісту
25. Тема, проблема художнього твору.
26. Ідейно-емоційна оцінка у художньому творі. Тенденція і тенденційність.
27. Пафос художнього твору. Його різновиди.
28. Сюжет і фабула.
29. Композиція літературного твору.
30. Конфлікт і його типи.
31. Художня деталь, її функції у творі.
32. Автор літературного твору. Типи вираження образу автора.
33. Історичні парадигми авторства.
34. Теорія автора М.Бахтіна.
35. Читач і читання. Читання як гра.
36. Категорії читача в інтерпретації У.Еко, Г.Гессе.
37. Генезис і родові ознаки епосу.
38. Жанри епосу.
39. Нарация та її суб'єкти в епічних творах.
40. Поетичний та прозовий види епосу.
41. Функціонування давніх епічних жанрів у новітньому літературному процесі.
42. Роман як провідний епічний жанр новоєвропейських літератур.
43. Теорія роману М.Бахтіна.
44. Байка, гумореска і пародія як епічні жанри.
45. Оповідання, новела, нарис, притча як епічні жанри.
46. Генезис і родові ознаки лірики.

47. Ключові ознаки ліричного твору. Суб'єктивний чинник у ліриці.
48. Ліричний суб'єкт у творі.
49. Видові варіації лірики.
50. Основні жанри лірики.
51. Принципи класифікування ліричних творів.
52. Основні класифікації ліричних творів.
53. Тропи.
54. Метафора.
55. Метонімія.
56. Фігури поетичного синтаксису. Їх різновиди й функції.
57. Символ і алегорія.
58. Основні системи віршування.
59. Рими. Види рим, способи римування. Верлібр.
60. Драма в історичному розвитку.
61. Антична теорія трагедії. Обов'язкові елементи трагедії за Арістотелем.
62. Теоретична еволюція концепту "катарсис". Катартична дія мистецтва.
63. Погляди Арістотеля, Н.Буало, Е.Лессінга на драму.
64. Базові положення теорії інтелектуальної драми.
65. Трагедія, комедія.
66. Драма.
67. Літературний напрям, течія, стиль.
68. Бароко в літературі, його особливості й історична доля.
69. Класицизм, його основні принципи. Поділ жанрів на «високі» й «низькі».
70. Романтизм. Основні особливості та історична доля.
71. Реалізм, основні його риси.
72. Модернізм. Основні течії модернізму.
73. Символізм, імпресіонізм та експресіонізм.
74. Соцреалізм в мистецтві ХХ ст.
75. Постмодернізм як мистецьке явище.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс / [За ред. М. Зубрицької]. – Львів : Літопис, 2002. – 831 с.

2. Бахтин М. М. Автор и герой: к философским основам гуманитарных наук / Бахтин М. М – СПб : Азбука, 2000. – 333 с.
3. Бахтин М. М. Литературно-критические статьи / Бахтин М. М. – М. : Художественная литература, 1986. – 541 с.
4. Білоус П.В. Теорія літератури: навчальний посібник / П.В. Білоус. – К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
5. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв.: Трактаты, статьи, эссе / [сост., общ. ред. Г. К. Косиков]. – М.: Издательство Московского университета, 1987. – 511 с.
6. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навч.посібник / Лариса Левчук. – К. : Либідь, 1997. – 224с.
7. Литературная энциклопедия терминов и понятий / [ред. и сост. А.Н.Николюкин]. – М.: НПК „Интелвак”, 2003. – 1600 стб.
8. Литературные архетипы и универсалии / [под ред. Е.М.Мелетинского]. – М. : Российский государственный гуманитарный университет, 2001. – 433 с.
9. Літературознавчий словник-довідник / [авт.-укл. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін]. – К. : ВЦ „Академія”, 1997. – 752 с.
10. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика) / Л.Скорина. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2013. – 424 с.
11. Тмарченко Н.Д. Теоретическая поэтика: введение в курс: учеб. пособие для філол. фак-в ун-тов / Н.Д.Тмарченко. – М.: РГГУ, 2001. – 208 с.
12. Ткачук О.М. Наратологічний словник / О.М. Ткачук. – Тернопіль : Астон, 2002. – 173 с.
13. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики / Н.С. Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.

14. Хализев В.Е. Теория литературы: Учебник / В. Е. Хализев. – М.: Высшая школа, 2005. – 405 с.

Додаткова література

1. Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции / С. С. Аверинцев. – М.: Шк. яз. рус. культуры, 1996. – 448 с.
2. Автор і авторство у словесній творчості : Зб. наук. праць / [відп. ред. Н. М. Шляхова]. – Одеса : Поліграф, 2007. – 412 с.
3. Арістотель Поетика // Античні поетики. К., 2007. – С. 27 – 64.
4. Ауэрбах Э. Мимесис. Изображение действительности в западноевропейской литературе. – М., 2000.
- 5.
6. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика: Пер. с фр. – М.: Прогресс, 1989.
7. Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. – М.: Худож. лит., 1986.
8. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1979. – 424 с.
9. Белецкий А.И. Избранные труды по теории литературы. – М.: Просвещение, 1964.
10. Буало Н. Мистецтво поетичне. – К., 1967.
11. Виноградов В.В. О языке художественной прозы / В.В. Виноградов. - М., 1980. – 312 с.
12. Виноградов В.В. Проблема авторства и теория стилей / В.В. Виноградов. - М., 1961. – 280 с.
- 13.
14. Винокур Г.О. О языке художественной литературы. – М.: Высшая школа, 1991. – 448 с.
15. Выготский Л.С. Психология искусства. – М.: Педагогика, 1987. – 344 с.
16. В'язовський Г.А. Від життя до художнього твору: Літературно-критичний нарис / В'язовський Г. А. – К. : Рад. письменник, 1979. – 237 с.
17. Гинзбург Л. Я. О психологической прозе / Гинзбург Л. Я. – Л.: Худ. лит. ленинградский отдел, 1977. – 443 с.
18. Гадамер Г. – Г. Герменевтика і поетика: Пер. з нім. – К.: Юніверс, 2001. – 288 с.

19. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – 367 с.
20. Гачев Г.Д.. Ускоренное развитие литератур. – М., 1964.
21. Гегель Г. Эстетика в 4 т., – М., 1977. – т. 3 (Поэзия).
22. Гундорова Т. Проявления слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація / Тамара Гундорова. – Львів: Літопис, 1997. – 297 с.
23. Грабович Г. Теорія та історія : „горизонт сподівань” і рання рецепція нової української літератури // До історії української літератури. Дослідження, есеї, полеміка / Григорій Грабович. – К. : Критика, 2003. – С.46-129.
24. Деріда Ж. Письмо та відмінність. – К.: Основи, 2004. – 602 с.
25. Дидро Д. Эстетика и литературная критика. – М.: Художественная литература, 1980.
26. Дима А. Принципы сравнительного литературоведения. – М., 1977.
27. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. – 1979.
28. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. – Л.: Літопис, 2004. – 384 с.
29. Еліот Т. С. Функція літературної критики// Слово. Знак Дискурс. – Львів, 2001, – с. 86 – 94.
30. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : У 3-х кн. / упор. П.М. Федченко. – К.: Либідь, 1998. Кн. 2. – К., 1998.
31. Женетт Ж. Фигуры. Работы по поэтике. В 2-х т. – М.: Изд. им. Сабашниковых, 1998.
32. Жирмунский В. Теория стиха. – Л., 1975.
33. Жирмунский В.М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. – Л.: Наука, 1977. – 408 с.
34. Жолковский А.К., Щеглов Ю.К. Работы по поэтике выразительности: Инварианты – Тема – Приемы – Текст: Сб. статей. – М.: Прогресс; Универс, 1996. – 343 с.
35. Зубрицька М. Ното legens: читання як соціокультурний феномен. – Л.: Літопис, 2004. – 352 с.
36. Ингарден Р. Исследования по эстетике. – М.: Изд. иностр. л-ры., 1962. – 572 с.
37. Кант И. Критика способности суждения // Кант И. Сочинения в 6 т., – М, 1966., т. 5.
38. Корман Б.О. Практикум по изучению художественного произведения. – Ижевск, 1977. – 72 с.
39. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики. – М.: РОССПЭН, 2004. – 654 с.

40. Лессінг Г. Лаокоон, або про межі малярства і поезії. – К., 1968.
41. Лосев А.Ф. Проблема художественного стиля / А.Ф. Лосев. - К.: «Collegium», «Киевская Академія Евробизнеса», 1994 – 288с.
42. Лотман Ю. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: “Языки русской культуры”, 1999. – 464 с.
43. Лотман Ю. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.
44. Лотман Ю.М. Анализ поэтического текста: структура стиха. – Л., 1972.
45. Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства. – М.: Искусство, 1994. – 606 с.
46. Наливайко Д. Искусство: направлення, течення, стили. – К., 1985.
47. Ніцше Ф. Народження трагедії з духу музики // Слово. Знак Дисурс. – Львів, 2001, –с. 55 – 72.
48. Піхманець Р. Психологія художньої творчості. – К., 1991.
49. Поль де Ман Слепота и прозрение. – СПб., 2002 – 257 с.
50. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. – М., 1976. – 625 с.
51. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. – М., 1995. – 378 с.
52. Сартр Ж. П. Что такое литература? - М. –1999.
53. Сидоренко Г. Від класичних нормативів до верлібру. – К., 1980.
54. Теория метафоры: сб. научных трудов. – М., 1990.
55. Тынянов Ю.Н. Поэтика. История литературы. Кино. – М.: Наука, 1977. – 573 с.
56. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потебні: метакритичне дослідження. – К., 1993.
57. Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму / Пер. с фр. и вступ. ст. Г.К. Косикова. – М.: Издательская группа “Прогресс”, 2000. – 467 с.
58. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : У 3 кн. . – К. : Либідь, 1998. Кн. 2. – 1998. – С. 102–110.
59. Фройд З. Вступ до психоаналізу : Лекції зі вступу до психоаналізу з новими висновками / Зигмунд Фройд; [пер. з нім. Н.Таращук]. – К.: основи, 1998. – 709 с.
60. Фройд З. Поет і фантазування. // Слово. Знак Дисурс. – Львів, 2001, – с. 109–118.
61. Фролова К. Аналіз художнього твору. – К., 1975.
62. Фуко М. Що таке автор? // Слово. Знак Дисурс. – Львів, 2001. – С. 458 – 617.
63. Хайдеггер М. Исток художественного творения // Хайдеггер М. Работы и размышления разных лет: Пер. с нем. – М.: Гнозис, 1993. – С. 47 – 120.
64. Шеллинг Ф.В. Об отношении изобразительных наук к природе//

- Шеллинг. Сочинения в 2 т., М., 1989, т. 2.
65. Шкловский В.Б. О теории прозы. – М.: Сов. писатель, 1983. – 383 с.
66. Эйхенбаум Б.М. О литературе: Работы разных лет. – М.: Советский писатель, 1987. – 544 с.
67. Эко У. Отсутствующая структура: Введение в семиологию: Пер. с ит. – СПб.: ТОО ТК “Петрополис”, 1998. – 432 с.
68. Юнг К. Г. Архетип и символ. – М., 1991.
69. Якобсон Р. Избранные работы. – М.: Прогресс, 1985. – 456 с.

Робоча програма навчального курсу

«ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ»

Укладач: *Хамедова Ольга Анатоліївна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики Київського університету імені Бориса Грінченка.